

Náučný chodník Hlohoveckými vinohradmi

1. Jašter
0. Bekaert
2. Starý most
3. Koniec hrádze
4. Rázcestie Posádka
5. Berek
6. a 7. Vinohrady na Váhom

Dĺžka trasy (km): 23,2
 Stúpanie (m): 159
 Klesanie (m): 147
 Čas prechodu (min.): 290

Výškový profil trasy:

Kvitne stredne skoro a dozrieva v polovici septembra

Obvykle dozrieva v priebehu októbra

Zložitejšie postupy pestovania a neisté výnosy zatlačili túto odrodu do úzadia

Alibernet je náročný na polohu hodí sa iba do teplejších oblastí

Vyžaduje hlboké, úrodné pôdy dobre zásobené živinami

Ideálne sú svahovité pozemky s južnou alebo juhozápadnou expozíciou

Kraj:	Trnavský
Okresy:	Hlohovec a Galanta
Geomorfologická jednotka:	Podunajská pahorkatina
Geologická jednotka:	neogénna panva
Chránené územie:	žiadne
Prístup:	bus Hlohovec, Jašter
Východisko:	Hlohovec, vďaka Jašter (na štátnej ceste 507 Hlohovec - Piešťany)
Trasa:	Hlohovec, vďaka Jašter - západným okrajom Hlohovca a ďalej k juhu popri Váhu - Dvorníky, Posádka - Pod Berekom - Vinohrady nad Váhom, pri kostole Navštívenia Panny Márie
Dĺžka, prevýšenie:	22,3 km, prevýšenie 150 m
Čas prechodu:	7 h
Počet zastávok:	7
Náročnosť:	dĺžkou náročná trasa

Zameranie chodníka: vinohradnícke, historické

Typ chodníka: samoobslužný, líniový, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: žiadna

Rok otvorenia: 2022

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave (2025).

Textový sprievodca: brožúra Náučný chodník hlohoveckými vinohradmi (dostupná v jednotlivých vinárstvach v okolí trasy)

Kontakt: Cech vinárov Hlohovecka, o. z., Stará hora 2297/1, 920 01 Hlohovec, tel. 0903 473 379

Poznámka: Trasa je v celej dĺžke súbežná so značenou cyklotrasou.

Upozornenie: QR kódy na informačných paneloch s odkazmi na cudzojazyčné texty, doplnkové informácie či hudobné okienka neboli v roku 2025 funkčné.

Využitelnosť pre školy

Náučný chodník je pre terénne vyučovanie vhodný len v obmedzenej miere.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Hlohovec. Okresné mesto severovýchodne od Trnavy pri Váhu na kontakte južného cípu Považského Inovca a Podunajskej pahorkatiny, resp. jej častí Dolnovážska niva a Nitrianska pahorkatina. V 10. storočí na mieste slovanského hradiska vznikol hrad, prvá písomná zmienka je v listine zoborského opátstva z roku 1113. V roku 1362 si od kráľa Ľudovíta I. vyžiadal Mikuláš Ujlaky, palatín Uhorska a majiteľ hradu, prvé mestské privilégia. V roku 1446 obsadilo hrad i mesto vojsko Jána Jiskru z Brandýsa. V rokoch 1525 - 1635 panstvo vlastnili Turzovci, neskôr Adam Forgáč. Život obyvateľov v 16. a 17. storočí poznačili protihabsburské stavovské povstania, turecké nájazdy a okupácia (v roku 1663 vzal Ahmet paša mesto a okolité osady do ochrany; po porážke Turkov pri Viedni v roku 1683 turecká okupácia skončila). V roku 1720 získali Hlohovec aj s panstvom Erdődyovci, ktorí ho vlastnili až do roku 1945. Jozef Erdődy nechal v 18. storočí hrad prestavať na kaštieľ (zámok). Napriek prestavbe na barokové reprezentačné sídlo - dvojposchodový štvorkrídlový objekt s nádvorím - zachoval **Hlohovský zámok** podstatu stredovekého, renesančne rozšíreného hradu (systém oporných pilierov, zabezpečujúcich múry opevnenia nad strmým okrajovým svahom s úpäťm atakovaným Váhom). Ku kaštieľu na sklonku 18. storočia pribudla jazdiareň a v roku 1802 empírové divadlo. Po rekonštrukcii je zámok od roku 2019 prístupný verejnosti. V jeho okolí je historický zámocký park (viac v textoch k Zámockému poznávaciemu okruhu). K ďalším pamiatkam mesta patria: farský kostol sv. Michala (pochádza z roku 1242), kláštor františkánov (1492, v 18. - 19. storočí pozoruhodné stredisko kultúry a vzdelanosti - pôsobili tu významní hudobníci a skladatelia obdobia baroka na Slovensku; dnes čiastočne kláštor a čiastočne sídlo vlastivedného múzea), kostol sv. Ducha a špitálik (14. storočie, unikátny nezvyklým pôdorysom bez vymedzenia presbytéria), baroková kaplnka sv. Anny (1748). V meste pracuje od roku 1954 hvezdáreň a planetárium.

Bojničky. Vinohradnícka obec južne od Hlohovca v poľnohospodárskej krajine Nitrianskej pahorkatiny (podcelku Podunajskej pahorkatiny) v plytkom širokom údolí potoka Jarčie. Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1113. V centre stojí klasicistický rímskokatolícky kostol sv. Alžbety z roku 1828, neskôr viackrát upravovaný. Patrónke kostola, sv. Alžbete Uhorskej, je okrem hlavného oltára v kostole venovaná tiež neďaleko kostola nachádzajúca sa socha. V južnej časti obce stojí od prvej polovice 19. storočia kaplnka sv. Rocha s jeho plastikou. V roku 2000 v centre obce vybudovali kláštor sv. Cyrila a Metoda, ktorý prevádzkovali Milosrdné sestry svätého Vincenta. V roku 2011 sa zmenil na Diecézne centrum mládeže Archa, priestor pre komunitné podujatia duchovnej obnovy.

Vinohrady nad Váhom. Vinohradnícka obec severovýchodne od Serede v západnom okraji Nitrianskej pahorkatiny (podcelku Podunajskej pahorkatiny) nad Dolnovážskou nivou. Vznikla v roku 1958, pred ktorým bola pod názvom Šintavské Vinohrady súčasťou neďalekej Šintavy. Najstaršia časť dnešnej obce - Svätá Chrašť - sa písomne spomína už v zoborskej listine z roku 1113. Miestny rímskokatolícky kostol Navštívenia Panny Márie, jednoloďová neskororenesančná stavba s predstavanou vežou z polovice 17. storočia, je starobyľným pútnickým miestom. Na hornom konci obce stojí baroková kaplnka sv. Urbana z roku 1728.

Národná prírodná rezervácia Dubník. Chránené územie v západnej časti Nitrianskej pahorkatiny (podcelku Podunajskej pahorkatiny) severovýchodne od Vinohradov nad Váhom vyhlásené v roku 1954 na ochranu v odlesnenej poľnohospodárskej krajine vzácného a ojedinelého zvyšku prirodzeného lesného spoločenstva (zo skupiny lesov juhovýchodnej Európy) s chránenými druhmi. Staré duby pri okraji rezervácie sú hniezdiskom výrika lesného (obyčajného) (*Otus scops*). Rezervácia je zároveň rovnomenným územím európskeho významu (súčasť sústavy Natura 2000).

Šintava. Obec východne od Serede nad zákrutou Váhu nad jeho ľavým brehom v západnom okraji Nitrianskej pahorkatiny (podcelku Podunajskej pahorkatiny). Využíva mierne vyvýšenú polohu nad nivou Váhu na jeho najmladšej (würmskej) riečnej terase. Prvá písomná zmienka o **Šintavskom hrade** pri významnom brode na Váhu pochádza z roku 1084. Hrad, vybudovaný na ostrovčeku naviatych pieskov v rámci nivy Váhu, prechádzal viacerými prestavbami: v 12. storočí bol obohnaný vodnou priekopou, v 17. storočí gotický hrad Thurzovci prestavali na jednu z najmodernejších renesančných pevností a Esterházyovci upravili hviezdicovitú vodnú priekopu. Zmenou priebehu toku Váhu sa hrad ocitol na jeho pravom brehu pri Seredi, kde sa postupne zmenil na barokový a neskôr klasicistický kaštieľ (1841) obklopený anglickým parkom. Aktuálne ho rekonštruuje mesto Sereď. Obyvatelia sa zaoberali poľnohospodárstvom a vinohradníctvom. Pamiatkou v obci je rímskokatolícky kostol sv. Martina biskupa, jednoloďová pôvodne ranogotická stavba z obdobia okolo roku 1300, stojaci na mieste staršieho románskeho kostola. Súčasnú barokovo-klasicistickú podobu dostal prestavbou v roku 1776. Známu postavou v dejinách obce bola správkyňa šintavského panstva Anna Rosina Listiusová (okolo 1580, asi Kittsee - asi 1643, Šintava), uhorská šľachtičná, barónka, manželka palatína Stanislava III. Thurza a Juraja Pográního, prezývaná pre sériu vražd s bosoráckym pozadím ako „kráľovná čarodejník“ alebo „šintavská bosorka“. Za kruté zaobchádzanie s poddanými a vraždy bola v roku 1637 odsúdená na trest smrti a stratu cti a majetku, ktorý jej cisár Ferdinand III. zmenil na doživotné domáce väzenie.

Zosuvné územie na ľavom brehu Váhu medzi Hlohovcom a Šintavou. Geologicky a geomorfologicky unikátny areál výskytu početných aktívnych, stabilizovaných i potenciálnych zosuvov, najrozsiahlejšia zosuvná oblasť na juhozápadnom Slovensku. Ide o asi 20 km dlhý pás rovnobežný s tokom Váhu pod Hlohovcom prevažne západne orientovaných svahov v strmom okraji Nitrianskej pahorkatiny vysokých miestami až 150 m nad Dolnovážskou nivou. Primárnou príčinou mnohých tunajších zosuvov je bočná erózia Váhu, kľúčového sa po vrstvách neogénneho geologického podložia uklonených k východu, čím dochádza k podmývaniu strmých svahov pahorkatiny a ich destabilizácii. Priaznivými okolnosťami zosúvania sú i miestne geologické pomery - pahorkatinu budujú málo spevnené a nespevnené sedimentárne horniny (štrky, piesky, pieskovce, íly) s rôznou priepustnosťou pre zrážkovú vodu. Charakteristický chaotický silno členitý reliéf zosuvmi postihnutého územia možno pozorovať napr. v okolí Hlohovského zámku z vyhliadky Šianec na južnom okraji Hlohovca.

Mikroregión Ponikleč > pozri v textoch k Náučnému chodníku mikroregiónu Ponikleč

Prírodná rezervácia Sedliská > pozri v textoch k náučnému chodníku Sedliská

Podunajská pahorkatina. Rozsiahly geomorfologický celok v juhozápadnej časti Slovenska medzi Pezinkom a Trstínom na západe, Šahami a Štúrovom na východe, Sencom, Sereďou, Novými Zámkami

a Dunajom na juhu s jazykovitými výbežkami k severu pozdĺž riek k Novému Mestu nad Váhom, Bánovciam nad Bebravou, Zlatým Moravciam, Pukancu a Sebechlebom, tvoriaci severnú a severovýchodnú časť Podunajskej nížiny. Na juhu susedí s Podunajskou rovinou, na západe ju ohraničujú Malé Karpaty a Považské podolie, zo severu do nej prenikajú ďalšie jadrové (Považský Inovec, Strážovské vrchy, Tribeč, Hornonitrianska kotlina) a na východe vulkanické geomorfologické jednotky (Pohronský Inovec, Štiavnické vrchy, Krupinská planina a Burda). Podunajská pahorkatina sa rozprestiera v oblasti dolných tokov Váhu, Nitry, Žitavy, Hrona a Iplá (tvoriaceho s Dunajom na juhovýchode slovensko-maďarskú štátnu hranicu) v nadmorských výškach od 103 m (povyše ústia Iplá do Dunaja) do zhruba 400 m (severovýchodne od Pukanca v cípe zabiehajúcom pozdĺž Sikenice hlboko do Štiavnických vrchov). Povrch pahorkatiny je hladko modelovaný, striedavo rovinný - na nivách a terasách vodných tokov (hliny, piesky, štrkopiesky) či sprašových tabuliach (spraše, sprašové hliny) - a mierne zvlnený až zvlnený - na širokých a plochých chrbtoch so svahmi plytkých i hlbokých dolín a úvalín na eróznodenuďačne rozčlenených zvyškoch neogénnych morských a jazerných akumulácií (íly, piesky a štrky), prolúviálnych kuželoch pod úpäťami susediacich pohorí (ostrohranný skelet, zvetralé valúny), ostrovoch naviatych pieskov či vulkanických tufov alebo na miestach postihnutých nerovnomernými tektonickými pohybmi, ktoré sa prezentujú mozaikou lokálnych (zamočiarených) zníženín a (zalesnených) vyvýšenín a náhlými (pravouhlými) zálomami riečnej siete. V dôsledku tejto pestrosti reliéfu so striedajúcimi sa nápadnými, prevažne severo-južným smerom pretiahnutými paralelnými vyvýšeninami a zníženinami sa člení pahorkatina na 11 geomorfologických podcelkov - dielčích pahorkatín (Trnavská, Nitrianska, Žitavská, Hronská a Ipeľská) a nív (Dolnovážska, Nitrianska, Žitavská, Hronská, Čenkovská a Ipeľská). Neogénne sedimenty, prekryté sprašami a sprašovými hlinami tvoria materskú horninu černozeď a hnedozeď, patriacim k najúrodnejším pôdam Slovenska. Okrem na nich pestovaných obilnín a olejnín tu má výborné prírodné podmienky a dlhú tradíciu aj vinohradníctvo. Lesy sa prakticky nezachovali, s výnimkou miniatúrnych lokálnych zvyškov historických dúbav či dubohrabín či ostrovov na menej úrodnom podloží (štrky, vulkanity). Na tektonické poruchy viazané prirodzené teplé a studené minerálne pramene (Dudince, Santovka, Levice, Piešťany) dopĺňajú umelé geotermálne pramene (vrty) (Štúrovo, Podhájska, Poľný Kesov).

Názvy informačných panelov

Informačné panely sú obojstranné.

1. (a) Náučný chodník Hlohoveckými vinohradmi. Úvodný panel; (b) Drôťovňa. Bekaert. (Pozn. Úvodný pozývaci panel stojí blízko parkoviska pri priemyselnom areáli na ul. Františka Lipku v Hlohovci mimo vlastnej trasy náučného chodníka.)
2. (a) Jašter na Starej Hore; (b) Bratislavská leánka. Modrý portugal
3. (a) Vinohradníctvo; (b) Rulandské biele. Dunaj
4. (a) Šomode a Tokajka; (b) Veltlín zelený. Frankovka modrá
5. (a) Bojničky; (b) Rizling vlašský. Svätovavrinecké
6. (a) Bereg; (b) OZ Bereg spravuje na Beregu tyto atrakcie
7. (a) Šintava; (b) Hetera. Rimava
8. (a) Vinohrady nad Váhom; (b) Muškát Ottonel. Alibernet

